

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

CURRICULUM ȘCOLAR

pentru

FILOZOFIE

CLASA a XII-a

ALTERNATIVA EDUCAȚIONALĂ WALDORF

Aprobat prin Ordin al Ministrului
nr. /

București

2000

1. NOTĂ DE PREZENTARE

Filozofia reprezintă disciplina propusă pentru clasa a XII-a, profilul umanist, specializarea filologie. Curriculum pentru filozofie răspunde cerințelor actuale ale învățământului românesc și este în conformitate cu noile orientări pe plan mondial privind:

- Predarea științelor sociale
- Devenirea ființei umane și a lumii, din perspectiva cercetărilor antropologice orientate antropozofic

Îndeplinirea rolului formativ în pedagogia Waldorf presupune dezvoltarea gândirii tânărului în devenire prin stimularea și organizarea activităților ce ocrotesc individualitatea și care asigură manifestarea mobilității în gândire, simțire și voință.

Curriculum de filozofie pentru ciclul liceal tip Waldorf se dorește a fi și un punct de sprijin pentru formarea capacităților sociale, integratoare cât și pentru dezvoltarea reprezentărilor culturale. În același timp el dezvoltă câmpul de cercetare și experimentare al profesorului care are datoria și libertatea de a-și stabili propriile priorități, obiective și metode de lucru pornind de la realitatea educațională cu care se confruntă. Scopurile formative ale pedagogiei Waldorf sunt:

- A. *Formarea și dezvoltarea reprezentărilor culturale și a universului afectiv: tinerii sunt însoțiți, creditați pe drumul emancipării lor interioare, al îmbogățirii universului sufletesc spiritual.*
- B. *Întemeierea și dezvoltarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală și de relaționare socială: cunoașterea instrumentelor de lucru intelectuală are drept scop orientarea tânărului într-un ocean informațional în continuă expansiune; dezvoltarea capacității de a folosi informațiile în mod creator și stimulator pentru colectivitate.*

2. COMPETENȚE GENERALE

1. Identificarea unor fapte, fenomene și procese din domeniul social și a relațiilor dintre acestea, prin intermediul conceptelor specifice științelor sociale
2. Utilizarea unor instrumente proprii științelor sociale pentru caracterizarea generală și specifică a unei situații.
3. Explicarea unor fapte, fenomene, procese specifice domeniului științelor sociale prin intermediul modelelor teoretice
4. Interpretarea rezultatelor unei analize sau cercetări în domeniul științelor sociale
5. Realizarea unor conexiuni între cunoștințele dobândite în domeniul științelor sociale și aplicarea acestora în evaluarea și optimizarea soluțiilor unor situații problemă

3. COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1. Identificarea unor elemente ale problematicii filozofice (de conținut și metodologice)</p> <p>2.1. Caracterizarea strategiilor specifice de abordare a problemelor filozofice.</p> <p>2.2. Compararea modului de argumentare filozofică cu cel specific științelor</p> <p>3.1. Explicarea unor probleme de tip filozofic cuprinse în diferite obiecte de studiu prin intermediul unor metode și modele teoretice</p> <p>4.1. Analizarea unui punct de vedere într-un context filozofic dat</p> <p>5.1. Realizarea unor conexiuni între diferite obiecte de studiu în scopul optimizării soluțiilor la o problemă filozofică dată</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Introducere <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Problema originii filozofiei ⇒ Poziția specială a filozofiei în raport cu științele ⇒ Problematici filozofice cuprinse în alte obiecte de studiu (ex. limba română, istorie, cursurile artistice, religie etc.)
<p>1.2. Identificarea conceptelor și categoriilor specifice gnoseologiei</p> <p>2.3. Caracterizarea premiselor presupuse de o poziție filozofică în gnoseologie</p> <p>3.2. Explicarea specificului unor poziții filozofice care abordează problema cunoașterii umane</p> <p>4.2. Compararea soluțiilor date de diferite concepții filozofice la probleme specifice cunoașterii umane</p> <p>5.2. Formularea unui punct de vedere argumentat și coerent în legătură cu o problemă de cunoaștere dată</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cunoașterea umană <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Problema fundamentală în filozofie (relația obiect - subiect) ⇒ Diferite concepții filozofice asupra cunoașterii (ex. raționalismul critic, pozitivism, scepticism etc.)
<p>1.3. Identificarea rolului libertății și a valorilor pentru acțiunea umană</p> <p>2.4. Realizarea unor analize de text filozofic aparținând unor filozofi diferiți și descoperirea modului de argumentare filozofică a autorilor respectivi</p> <p>3.3. Caracterizarea unor poziții filozofice semnificative asupra libertății umane</p> <p>4.3. Analizarea consecințelor filozofice presupuse de o poziție filozofică asupra libertății umane</p> <p>5.3. Formularea unui punct de vedere personal pornind de la analiza altor puncte de vedere</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Acțiunea umană <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Problematika libertății umane ⇒ Valori absolute și relative ⇒ Considerații asupra libertății umane prezente în operele filozofilor ⇒ Responsabilitatea oamenilor de știință

<p>1.4. Identificarea conceptelor și categoriilor specifice</p> <p>2.5. Caracterizarea unor probleme filozofice semnificative, a soluțiilor propuse și a diferitelor moduri de argumentare</p> <p>3.4. Analiza filozofică a unor lucrări filozofice, științifice, artistice</p> <p>4.4. Formularea unor judecăți de valoare pornind de la o poziție filozofică dată</p> <p>5.4. Aplicarea modului filozofic de abordare a unei probleme și a argumentării de tip filozofic în analiza evenimentelor sociale și politice specifice vieții reale, precum și a evenimentelor din existența proprie</p>	<p>Teme opționale*</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Filozofia istoriei <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Evoluția conștiinței umane de-a lungul epocilor istorice; originea și telul istoriei omenirii ▪ Filozofia limbajului <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Confruntări de idei între vechile și noile teorii despre limbaj (Humboldt, Whorf etc.) ⇒ Considerații asupra naturii limbajului (privire asupra liricii moderne) ▪ Antropologia filozofică <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ființa umană în diferite culturi și religii ⇒ Problema separării pe sexe ⇒ Problematika morții ▪ Estetică <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Temă și formă în artă ⇒ Frumosul ca mijloc de exprimare artistică ▪ Filozofia politică <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Comparații între diferitele concepții privitoare la stat, drept și putere prezente în istoria filozofiei (Platon, Aristotel, Macchiavelli, Rousseau etc.) ⇒ Considerații asupra Utopiei (Platon, Morus, Marx)
---	--

*Din temele opționale prezentate mai sus vor fi predate trei, la alegere.

4. VALORI SI ATITUDINI

Competențele generale și specifice pe care trebuie să le formeze procesul de predare - învățare a filozofiei se bazează și promovează următoarele valori:

- Persoana
- Libertatea
- Adevărul
- Frumosul
- Binele
- Dreptatea

Ele trebuie să se exprime în atitudini corespunzătoare următoarelor caracteristici esențiale ale persoanei:

- Onestitatea intelectuală
- Gândire corectă logic
- Sensibilitate
- Disponibilitate pentru dialog
- Perseverență în gândire și acțiune
- Curiozitate epistemică

5. SUGESTII METODOLOGICE

Predarea filozofiei în cursul superior Waldorf respectă treptele de maturizare psihică, - de la gândirea concretă, cauzală, la gândirea înnobilită de simțire creatoare – ajungându-se astfel în cele din urmă la formarea unei imagini asupra evoluției biografiei umanității și a țelului liber asumat de individualitate umană.

Abordarea filozofiei în stil Waldorf se face interdisciplinar în strânsă legatură cu predarea geografiei, biologiei, literaturii, istoriei etc. conferind predării o perspectivă unitară și globală asupra lumii și omului. Predarea filozofiei devine astfel și o cale a cunoașterii de sine, o formă prin care se structurează biografia, personalitatea tânărului în devenire.

În pedagogia Waldorf conținuturile predării reflectă fidel atât gradul de maturizare pentru lume a corporalului, cât și (mai ales) stadiul atins de evoluția sufletesc-spirituală a copilului sau tânărului.

În clasa a XII-a tânărul stă în fața vieții mult mai puternic și mai sigur în gesturile sale. El stă acum în fața viitorului cu propriul său destin, cu propriile sale planuri și idealuri. Tânărul primește prin predarea filozofiei la clasa a XII-a încrederea și optimismul transformării eliberatoare a lumii și a destinului propriu.

Căutarea înțelepciunii presupune o atitudine intelectuală și morală, precum și abordarea filozofiei în spirit socratic; urmarea va fi deprinderea tânărului cu exersarea, prin lecțiile de filozofie, a modului în care să gândească și nu a ceea ce să gândească asupra unor probleme. În acest sens se pot folosi metode și modalități de lucru cu elevii, așa cum sânt:

- Analiza de text
- Discuțiile libere în clasă
- Reflecția personală asupra unor teme
- Studiul individual al operelor științifice, filozofice, artistice
- Elaborarea unor eseuri filozofice